

عنوان مقاله:

نسبیت زبانی در معادل یابی و ترجمه مفاهیم نام اندام «دست» در زبان عربی بر مبنای رویکردهای شناختی و فرهنگی

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهش های ترجمه در زبان و ادبیات عربی، دوره 13، شماره 29 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 36

نویسندگان:

زهره قربانی مادوانی - دانشیار، گروه زبان و ادبیات عربی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

احیا کماسی - دکتری زبان و ادبیات عربی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

نسبیت زبانی همواره یکی از چالش‌های فراروی مترجمان بوده است و آن حاصل تجربه‌های زیستی متفاوت سخنوران زبان است. تجارب جمعی سخنوران زبان مانند آداب و رسوم، باورها و پدیده‌های اجتماعی، مبانی فرهنگی است که با مفاهیم زبانی در ارتباط است. نام اندام‌ها یعنی واژگان مربوط به بیان اعضای بدن انسان مانند: چشم، سر، گوش و... ممکن است حاوی مفاهیم فرهنگی و شناختی همچون دانش، ادراک و احساسات و آداب و رسوم باشد. علاوه بر این، بین مفاهیم فیزیولوژیکی (کار اندام شناسی) اعضای بدن انسان و مفاهیم سوسیولوژی (جامعه‌شناسی) رابطه معنایی وجود دارد. بررسی مبانی فرهنگی و شناختی این واژه‌ها و پرداختن به پیشینه تجارب زیسته سخنوران همچون ابزاری می‌تواند مترجم را در فهم درست معنای دقیق سپس انتقال آن به زبان مقصد کمک کند. اهمیت و جایگاه نام اندام‌ها در زبان از یک سو و بسامد بالای نام اندام «دست» در زبان عربی و گویش‌های آن از سوی دیگر، ما را بر این داشت تا به بررسی توصیفی-تحلیلی واژه «دست» و صورت بندی‌های زبانی و مفهوم سازی‌های فرهنگی آن بپردازیم تا از طریق تحلیل معنایی و زبانی این نام اندام، چگونگی معادل‌گزینی و ترجمه آن را در زبان فارسی مورد بررسی قرار دهیم. از مهم‌ترین نتایج به «دست» آمده این است که گاهی ترجمه واژگان و ارائه مفاهیم بر مبنای صورت بندی مشترک زبان مبدا و مقصد شکل می‌گیرد و گاهی بر مبنای صورت بندی متفاوت؛ در صورت بندی مشترک، ترجمه هم‌پوشانی می‌تواند پیشینه فرهنگی و جهان‌بینی زبان مبدا را انتقال دهد و در صورت بندی متفاوت، نسبیت زبانی اتفاق می‌افتد. ترجمه هم‌پوشانی در انتقال مفاهیم عاجز است و باید ترجمه ناهمسان یا به عبارت دیگر، ترجمه مفهومی را که هم متناسب با معیارهای فرهنگی زبان مبدا است و هم با معیارهای فرهنگی زبان مقصد به کار گرفت.

کلمات کلیدی:

نسبیت زبانی، نام اندام دست، ترجمه، مبانی فرهنگی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1956330>

